

Technická protipovodňová ochrana v údolí řeky Selke

ZLEPŠENÍ
STRUKTURY
VODNÍHO TOKU

Retenční nádrž,
hráz, migrační prostupnost, Natura 2000

(1) Pohled na údolí Selke

Údolí Selke představuje nejen z ochránářského, ale i turistického hlediska nejdůležitější bod východní části pohoří Harz. Po povodni roku 1994 byl kvůli velkým škodám vypracován **plán protipovodňových opatření**. Tím byla určena, kromě dalších opatření, i stavba protipovodňové retenční nádrže. Takováto stavba by ale měla negativní dopad na části údolí, která jsou chráněna nebo patří do sítě Evropsky významných lokalit.

Protest aktivistického hnutí „Zachraňte údolí Selke“ byl zaměřen hlavně proti **nádrži Meisdorf (plánovaná hráz měla mít výšku 15 metrů)**. Ta se stala upřednostňovanou variantou ještě dříve, než byla otestována alternativní protipovodňová opatření.

Oblast

Povodí řeky Selke leží jižně od města Kvedlinburg v pohoří Harz (Sasko-Anhaltsko). Řeka protéká 31 kilometrů hluboce zahloubeným údolím a po dalších 36 kilometrech ústí za obcí Hedersleben do řeky Bode (povodí Sály). Řeka Selke má výrazný dynamický odtok s dlouhými periodami nízkých stavů vody a krátkými periodami někdy až extrémních stavů povodní. V této části je jen velmi málo upravena. Údolí Selke patří z ochránářského hlediska k nejcennější lokalitě pohoří Harz.

Povodí a spolková země: Labe; Sasko-Anhaltsko

Dotčené území: Sála

Jméno vodního toku: Selke

Typ vodního toku podle LAWA: typ 5, „bohaté na hrubý materiál, silikátové středohorské potoky“

Zařazení v systému hodnocení očekávaných výsledků podle RSV: dosažení nepravděpodobné;

Ochranný status: chráněná oblast „Horní údolí Selke“ (2,271 ha) a „Údolí Selke“ (600 ha) je Evropsky významnou lokalitou a zčásti Ptačí oblast „Severovýchodní Harz“

Podnět

Po dlouhotrvajících srážkách na plně nasycený půdní profil v dubnu 1994 vznikla neobyčejně velká povodeň (dvousetletý průtok). Bylo zatopeno velké území, což mělo za následek obrovské materiální škody na horním toku řeky Selke i v osadách v nivě toku. Povodeň naštěstí nezpůsobila ztráty na životech.

(2) Škody po povodni v dubnu 1994

Cíle

Realizací povodňového plánu oblasti Selke (2002) měla být vylepšena protipovodňová ochrana na toku i v přilehlém území. Použita měla být hlavně technická opatření navrhovaná na stoletou vodu.

Opatření

Zemský podnik pro povodňovou ochranu a vodní hospodářství Sasko-Anhaltsko (LHW) doporučuje ve svém povodňovém plánu oblasti Selke změny v hospodaření na rybnících a zároveň, v co nejbližší době, výstavbu dvou retenčních nádrží u obce Straßberg a Meisdorf. Mimo to navrhuje výstavbu dalších stavebních opatření v místech horního i dolního toku.

Plánování **retenční protipovodňové nádrže** u obce Meisdorf narazí na silné protesty. Technické řešení dostalo přednost před alternativním způsobem protipovodňové ochrany hlavně kvůli finanční nákladnosti. Podnik (LHW) uveřejnil (Středoněmecké noviny Kvedlinburg 1.10. 2007) náklady na protipovodňovou nádrž u obce Meisdorf a vyčíslil je na deset miliónů euro. Náklady na alternativní opatření jsou nejspíše vyšší. Stavba nádrže zabere 80 000 m² plochy ležící v chráněném území, zatímco ostatní opatření by potřebovaly 160 000 m² převážně zemědělské půdy, která zůstane využitelná.

V současnosti běží další jednání o sestavení plánu retenční nádrže. Rozměry stavby: výška hráze je 15 metrů, délka koruny je asi 120 metrů, objem zásobního prostoru 1,915 miliónů m³, Q 100 = 68 m³/s, regulovatelný odtok je 20 m³/s.

Technická protipovodňová ochrana v údolí řeky Selke

Aktéři/ postup

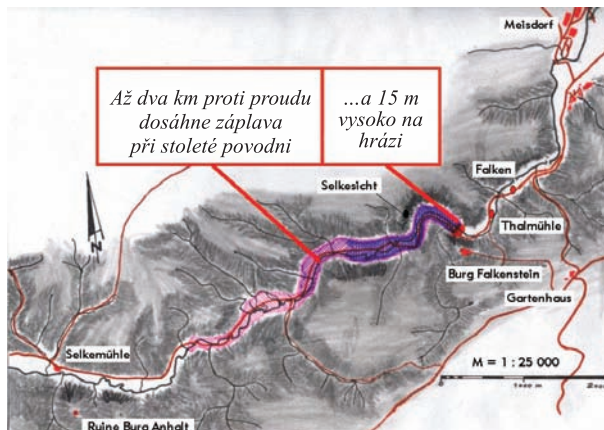
Nositelem návrhu je Zemský podnik pro protipovodňovou ochranu a vodní hospodářství Sasko-Anhaltsko (LHW). Jako protest proti stavbě vzniklo aktivistické hnutí „Zachraňte údolí Selke“, ke kterému se připojila organizace NABU a občanské sdružení „Přírodě blízká protipovodňová ochrana údolí Selke“.

Výsledky/ hodnocení

Plány na výstavbu protipovodňové nádrže Meisdorf neberou v potaz zákaz zhoršení stavu podle Rámcové směrnice o vodách a Směrnice o stanovištích. Dále vznikají obavy, že tato retenční protipovodňová nádrž bude mít masivní negativní dopad na ochranná pásma a ohrozí i samotnou turistickou atraktivitu údolí Selke. Byl by proměněn stávající charakter nezastavěného toku. Zhruba každých pět až sedm let by v údolí došlo k nahromadění nánosů, a podle intenzity velké vody až dvoukilometrovému nánosů bahna. Důsledky zatím nebyly vyčísleny, podrobně se jimi ale budou zabývat odborné studie životního prostředí. V každém případě měly ale v současnosti probíhat celková pozorování formy opatření vhodných v daném místě a být zkoumány možné alternativy, místo toho, aby se jednalo o plány pro jednotlivé stavební práce, jež jsou upřednostňovány.

Alternativy

Za alternativu retenční nádrže platí v Meisdorfu kombinace vodohospodářských opatření: Na horním toku důsledné hospodaření s tůňmi jakožto prevence před povodní, stavba retenční nádrže Strassberg (což bylo při jednáních o nádrži v Meisdorfu přijato odpůrci nádrže jako kompromis) a na místech nivy na Selke zřízení obtokového kanálu, stavba poldrů a přestavba jezů. Tato opatření by musela brát v potaz zemědělské plochy. Ale podnikem LHW nejsou tato opatření nikterak rozvíjena.

(3) Oblast retence u plánované hráze

(4) Povodeň v Harzu v roce 1994

Kontakty

**Aktivistické hnutí
„Zachraňte údolí Selke“**
Annette Westermann
Wallstraße 20
06493 Ballenstedt
Telefon: 039483/31 39 53 30
adivari@t/online.de
www.rettet-das-selketal.de

NABU
Sasko-Anhaltsko
Schleifufer 18a
39104 Magdeburg
Annette Leipelt
Tel.: 0391/5619350
mail@nabu-isa.de
www.nabu-isa.de

**Zemský podnik
pro protipovodňovou
ochranu a vodní hospodářství
Sasko-Anhaltsko**
Otto-von-Guericke-Straße 5
39104 Magdeburg
Tel.: 0391/5810
poststelle@
lhw.mlu.sachsen-anhalt.de
www.lhw-isa.de

**Občanské sdružení
Přírodě blízká
protipovodňová
ochrana údolí Selke**
Helmut Kühne (1. Předseda)
Wallstraße 20
06493 Ballenstedt
dmahlo@web.de

Přeloženo z německých „Steckbriefe zur WRRL – Umsetzung“ od Grüne Liga e.V.

Redakce: Michael Bender, Tobias Schäfer, Alexandra Gaulke, Stephan Göbel, Katrin Kusche

Přeložila: Tereza Dvořáková

Upravila: Zuzana Burdová, Kateřina Hryzáková

Arnika
Program Ochrana přírody
Ing. Jana Vítnerová
Chlumova 17, 130 00 Praha 3
Tel/fax: 222 781 471, 222 782 808
E-mail: priroda@arnika.org
www.priroda.arnika.org

Projekt „Best practice“ příklady z Německa a České republiky“ je financován Spolkovým ministerstvem životního prostředí a Spolkovým úřadem pro životní prostředí. Tyto instituce nenesou žádnou zodpovědnost za správnost a úplnost údajů ani případně narušení práv třetích osob. Názory vyjádřené v textu nemusí odpovídat názorům těchto institucí.

GRÜNE LIGA e.V.
Bundeskontaktstelle Wasser
Prenzlauer Allee 230
10405 Berlin
Tel.: +49 30 4433 91 -44 Fax: -33
E-Mail: wasser@grueneliga.de
Internet: http://www.wrrl-info.de